Canolbwynt / Rhwydwaith Twf Busnes Gogledd Cymru
Nodiadau'r digwyddiad Ymgynghori / Mewnbwn

Dyddiad ac amser: 21 Mawrth 2019, 1.00pm - 3.30pm
Lleoliad: Ystafell y Bwrdd, Optic Glyndŵr, Llanelwy LL17 0JD

Cefndir

Fel darn o waith cychwynnol ar Gynllun Twf Gogledd Cymru, fe wnaeth Cyngor Busnes NWMD ddatblygu (gan weithio fel aelod/partner o Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru) cysyniad o Ganolbwynt Twf Busnes Gogledd Cymru, wedi'i anelu at gydlynu cefnogaeth ac asedau busnes presennol yn well ledled y rhanbarth, er mwyn gwasanaethu'n busnesau'n well.

Yna, daeth cysyniad Canolbwynt Twf Busnes rhanbarthol yn destun gweithio ar y cyd/datblygiad pellach gan swyddogion Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a swyddogion Llywodraeth Cymru, gan adeiladu ar waith cynharach y Cyngor Busnes.

Fel rhan o esblygiad cysyniad y Canolbwynt Twf Busnes rhanbarthol, datblygodd timau'r Bwrdd Uchelgais a Llywodraeth Cymru y syniad ymhellach i Rwydwaith Busnes Gogledd Cymru a bwriedir cyflwyno'r cynigion drafft ar gyfer sefydlu'r Rhwydwaith Busnes i Weinidogion Llywodraeth Cymru a'r Bwrdd Uchelgais dros y misoedd nesaf.

Er mwyn i'r Sector Preifat barhaus i gael mewnbwn i'r esblygiad hwn a'i arwain, trefnodd y Cyngor Busnes sesiwn ymgynghori/adborth/mewnbwn, a'i Chadeirio, gyda chyrff sy'n cynrychioli Busnesau (ar lefel sirol, genedlaethol a sector) a busnesau unigol o nifer o sectorau, lle cyflwynwyd cysyniad y Rhwydwaith Busnes iddynt gan gynrychiolwyr Llywodraeth Cymru a'r Bwrdd Uchelgais.

Mae'r isod yn grynodeb o'r adborth a'r allbynnau a gymerwyd o'r sesiwn, i'w defnyddio fel mewnbwn uniongyrchol i'r cynigion ar gyfer Gweinidogion Llywodraeth Cymru a'r Bwrdd Uchelgais.

NWMD | Business Council
Cyngor Busnes

Allbynnau

Dylai Cefnogaeth Fusnes fod yn hwylusydd allweddol i fusnesau yn y rhanbarth, fel eu bod yn gwneud y mwyaf o'u potensial a'r cyfleoedd yn y farchnad.

Mae cryn dipyn o adnodd Cefnogi Busnes yn y rhanbarth ar draws nifer o gyrff darparu ac mae enghreifftiau o Gefnogaeth Fusnes sy'n cael ei darparu'n dda - gan aelodau unigol o dimau yn Busnes Cymru, Awdurdodau Lleol, Croeso Cymru, Prifysgolion a Cholegau ac ati...

Fodd bynnag, mae dulliau ariannu ar gyfer gwasanaethau cefnogi busnes yn gyrru meddylfryd seilo ymysg darparwyr, yn seiliedig ar ofynion/targedau'r arian hwnnw. Mae hyn yn arwain at ddyblygu a chystadleuaeth rhwng adnoddau cefnogi busnes.

Felly, mae nid yw cryn dipyn o ***adnodd cefnogi busnes yn y rhanbarth yn cael ei ddefnyddio i'w lawn botensial ar gyfer y busnesau y mae wedi'i ddylunio i'w cefnogi.***

Yn gyffredinol mae rheoli Ymholiadau a Chyfrifon gan rai darparwyr cefnogi busnes (gyda busnesau lleol yn Gleientiaid yn yr hafaliad) yn rhy gymhleth, eang ac ***nid yw o reidrwydd yn arwain at gefnogaeth arbenigol yn ddigon cynnar yn y broses.***

Mae diffyg rheolwyr cyfrif sydd wedi'u lleoli yn y Gogledd gyda gwybodaeth ddigonol a pherthnasol leol ac am y sector gan rai darparwyr yn broblem fawr i rai busnesau. Mae enghreifftiau o arfer ardderchog wrth reoli Cleientiaid yn aml, ond nid ydynt ddigon cyson o fewn neu ar draws rhai cyrff darparu.

Y sefyllfa ddelfrydol i fusnesau yw gwasanaeth cefnogi busnes cydlynol sydd ag un tîn yn darparu gwasanaeth lleol, arbenigol o safon uchel gyson sy'n dwyn i mewn ac yn cydlynu cefnogaeth gan bartneriaid ac asedau pellach ledled y rhanbarth, lle bo hynny'n gwneud synnwyr. Yn ei hanfod, corff darparu rhanbarthol sydd wedi'i ffurfio o ddarparwyr cefnogi busnes allweddol e.e. Llywodraeth Cymru ac Awdurdodau Lleol, yn darparu gwasanaeth llyfn i'n busnesau lleol. Felly, mae'r Sector Preifat yn cefnogi'r cysyniad o'r Rhwydwaith Busnes.

Ond, mae'r Sector Preifat yn teimlo ***bod angen i ni fod yn fwy uchelgeisiol*** a dysgu o waith blaenorol e.e. y WDA, ac ychwanegu ar y cynnig Rhwydwaith Busnes yn sylweddol a'i esblygu yn gorff datblygu a darparu Rhanbarthol i'r Gogledd yn gyfrifol am Gefnogaeth Fusnes ond hefyd Marchnata, Mewnfuddsoddi ac ati.... Byddai gwahanu cefnogaeth fusnes oddi wrth swyddogaethau perthnasol eraill e.e. mewnfuddsoddi, ond yn creu seilo arall.

Dylai'r corff datblygu a darparu rhanbarthol allu dwyn ynghyd ar fyr rybudd personél allweddol (ar gyfer gweithredoedd ymateb cyflym) gan bartneriaid lleol lle bo angen hynny e.e. cefnogaeth cynllunio ar lefel sirol ar gyfer gwaith mewnfuddsoddi. Dylai Memorandwm o Ddealltwriaeth cryf rhwng tîm craidd y corff datblygu a darparu rhanbarthol a phartneriaid ehangach hwyluso'r math yma o weithio mewn tîm.

Teimlwyd y dylid gwneud 'galwad agored' i bartneriaid a darparwyr gwasanaethau perthnasol yn y sector preifat er mwyn iddynt, o bosib, ddarparu gwasanaethau allweddol fel rhan o'r corff datblygu a darparu rhanbarthol.

O ystyried yr ail-ffurfweddu eang tebygol o arian ar gyfer gwasanaethau/rhaglenni sy'n ymwneud â busnesau e.e. cefnogaeth fusnes, Ymchwil a Datblygu ac ati..., o ganlyniad i'r DU yn gadael yr UE, teimlir bod yr amseru'n ddelfrydol i wneud y newidiadau angenrheidiol i gefnogi'r bensaernïaeth.

Beth mae Busnesau ei eisiau...

1. Mae'n rhaid i newid trawsffurfiol yn y ffordd y mae Cefnogaeth Fusnes yn cael ei darparu'n rhanbarthol a'i llwyddiant gael eu mesur ar ein nodau rhanbarthol ac allbynnau busnes synnwyr cyffredin, gyda ffrydiau ariannu wedi'u symleiddio yn cefnogi'r noddau a'r allbynnau hynny.

2. Sefydlu corff datblygu a darparu rhanbarthol yn ymwneud â chefnogaeth fusnes i'n Rhanbarth, ond hefyd yn cynnwys cyfrifoldebau megis Mewnfuddsoddi a Marchnata.

3. Un pwynt cychwyn canolog ar gyfer cymorth a chyngor lleol ac arbenigol ar draws nifer o feysydd e.e. llwybrau i gyllid traddodiadol ac amgen, Ymchwil a Datblygu, hyfforddiant a recriwtio, caffael, cyfleoedd cadwyn gyflenwi yn y rhanbarth, eiddo masnachol sydd ar gael, allforio ac ati...

4. Dewis o reolaeth cyfrif ar y we, dros y ffôn neu wyneb yn wyneb gan rywun lleol sydd â pheth profiad o'n sector... waeth faint yw lefel y trosiant a'r gyfradd newid neu faint o bobl rydym yn eu cyflogi. Dylai rheolaeth cyfrif fod yn hir-dymor... er mwyn cael cysondeb yn y berthynas rhwng y busnes a'r Rheolwr Cyfrif.

5. Nid yw'r ffordd y mae tîm y corff darparu rhanbarthol wedi'i ffurfio, yn nhermau o ba sefydliadau y daw aelodau unigol y tîm, yn bwysig ond mae'n rhaid i'r tîm cyfan gael yr un KPIs / deilliannau targed a rennir.

6. Dylai'r gwasanaethau sydd i'w cynnig i fusnesau a KPIs y corff datblygu a darparu rhanbarthol (ar faterion yn ymwneud â busnes) fod wedi'u cyd-ddylunio a'u cyd-benodi gan y Sector Preifat. Dylid ystyried sefydliadau Sector Preifat perthnasol yn bartneriaid cyflawni posib ar gyfer rhan o waith y corff datblygu a darparu rhanbarthol.

<u>Materion Gweithredol</u>

Dylid defnyddio strwythurau a chyrff a sefydlir dan Gynllun Twf Gogledd Cymru er mwyn darparu a rheoli/monitro'r Corff Datblygu a Darparu Rhanbarthol. Fel rhanbarth, nid oes arnom angen cyrff pellach i ychwanegu meddylfryd seilo pellach a dyblygu pellach posib.

Mae'r cyrff a sefydlir dan waith Cynllun Twf Gogledd Cymru yn caniatáu am bartneriaeth ddigonol rhwng Llywodraeth Cymru, Awdurdodau Lleol, y Sector Preifat ac AU ac AB ar sail darparu a llywodraethu.

Mae angen ystyried yn ofalus yr unffurfrwydd wrth gasglu data/adrodd ymhlith amrywiol aelodau tîm y corff datblygu a darparu rhanbarthol (gan weithio i nifer amrywiol o sefydliadau yn dechnegol, o bosib) er mwyn i'r tîm rhanbarthol allu gweithio gyda'i gilydd mewn ffyrdd real ac ymarferol e.e. system CRM a rennir megis Evolutive. Ni ddylem ganiatáu i systemau ddylai fod yn cefnogi datblygu'r economi yn rhanbarthol fod yn rhwystr i ddatblygu economi ein rhanbarth.

Dylai'r cynlluniau ar gyfer corff datblygu a darparu rhanbarthol newydd ddilyn, lle mae'n ychwanegu gwerth, unrhyw arfer orau y gellir ei chael o adolygiad lefel uchel cyflym o ddatblygiadau tebyg o'r tu allan i'r rhanbarth/y DU.

Dylai'r Corff Datblygu a Darparu Rhanbarthol geisio dysgu gwersi parhaus yn ystod ei weithrediadau, er mwyn iddo allu ychwanegu gwerth drwy ychwanegu at ei wasanaethau pan ddaw hynny'n amlwg (drwy ryngweithio/adborth gyda busnesau penodol neu fusnesau mewn sector penodol) e.e. datblygu rhwydweithiau sector neu gadwyni cyflenwi.

Y sawl a oedd yn bresennol yn y sesiwn

Arwel Williams	Llywodraeth Cymru
Ashley Rogers	Bwrdd Uchelgais / Cyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy
Eiry Davies	Cyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy
Roy Bichan	Dr.Roy Bichan
Garffild Lloyd Lewis	Gogledd Creadigol
Claire Williams	CITB
James Sheridan	North Wales Exporters Club / Straits Line
Clare Budden	Grŵp Tai Pennaf
David Roberts	Alternative Board / IOD
Debbie Bryce	Siambr Fasnach Gorllewin Sir Caer a Gogledd Cymru
Ian Edwards	Allington Hughes Law
Keith Jones-Pritchard	Wrexham Business Professionals
Nick McCavish	Adventure Parc Snowdonia
Alan Cooper	FSB
Mary Wimbury	Fforwm Gofal Cymru
Alastair Cameron	Glentarn Consultants
Wyn Jones	Design Reality

Steve Thomas	Airbus
Steve Lyons	Airbus
Jim Jones	Twristiaeth Gogledd Cymru
Vicki Roskams	Enbarr Enterprises
Peter Swanson	IChemE
Ian Williams	Mott MacDonald
Mark Lawton	RISC IT Solutions
Stephen Edwards	CREAD Cyf
John Reynolds	Reynolds International
Gerallt Llewelyn Jones	Morlais / Menter Môn
Stephen C Wade	Legat Owen
Askar Shebani	Comtek / Fforwm Busnes Glannau Dyfrdwy / Bwrdd Cyflawni Busnes - Bwrdd Uchelgais
Sean Taylor	Zip World
Alison Hourihane	Wynne Construction
Alwyn Davies	Rondo Media
Michael Bewick	Slate Mountain
Berty de Jong	Unimaq
Huw Jones	Jones Bros
Ed Reeves	Moneypenny
Morag Davies	M & P Business Solutions
Andrew Bowden	Cartrefi Conwy / Bwrdd Cyflawni Busnes - Bwrdd Uchelgais
Huw Watkins	BIC Innovation
Amie Field	Gyrfa Cymru